

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci K. Burdové
Adaptace vlastních jmen v echoamerických periodikách na konci 19. st.

Posuzovaná práce zkoumá adaptaci procesy proprií v –esti nebraských periodikách z konce 19. století. Hned na úvod posudku je třeba poznamenat, že autorka vypracovala bakalářskou práci, ač na úvodní konzultace k tématu, zcela samostatně a prokázala schopnost sehnat si relevantní prameny, dnes u nás mnohem více dostupné, a v úvodních čtyřech částech práce vcelku zdařile představila například vybrané charakteristiky procesu adaptace v echoamerickém tisku, celkovou proměnu krajanského tisku na konci 19. stol. a analyzovaná periodika. Ocenit je třeba také soupis excerpovaných podob v etnografických detailích na s. 62–87. Bohužel samostatnost zpracování se výrazně neblaze odrazila na praktické části, tj. rozboru sledovaných jevů, která požadavkům kladeným na bakalářské práce nevyhovuje. Zároveň však snesený materiál ukázal, že bakalářskou práci by na něm nepochybně bylo možné postavit, bude však nutné provést etnografické opravy.

Po formální stránce je práce předložena na úrovni vyhovující, i když formální nedostatky nejsou zcela ojedinělé. Vyskytují se spojovníky místo pomlčky v rozsazích stran apod. (s. 12, 13, 25, 31, 38, v seznamu literatury na s. 54–56), pravopisné chyby (s. 8: *jsme získaly* místo *získali*, s. 9 *se zoonymi ... a fytonymi*, s. 15 *týdenník*, s. 16 *Zeza átku*, s. 19 *jednodu-ť*), nadbytečně vynechané ádky (s. 18, 34, 35, 38, 40), nadbytečné árky (s. 17 *za lid*, s. 30 *za echoameri an*, s. 31 *za po e-tit*, s. 37 *za psáno*, s. 43 *ped neřl*, s. 43 *za adaptaci*, s. 50 *ped neřl*, s. 52: *za proprii*), středník místo árky (s. 31 *za pádu*), árka chybí na s. 49 *ped a tedy*. Velmi časté jsou formální nedostatky v seznamu literatury: někde se uvádí k estní jméno autora, někde ne (u poloflek Mejkarová, Duben, Formanová, Jaklová, Kaplan, Karlík, Koalka, Lutterer ad.), někde se uvádí nakladatelství (např. u poloflek Formanová, Karlík, Kuera), v tiskové značce, někdy je časopis nebo sborník kurzívou, jindy ne (u poloflek Duben, Jaklová, Koalka, Lutterer, Vráz, Zeman).

Po formální stránce není práce zcela dobře zvládnuta. Objevují se chybné vazby a anakoluty (abstrakt: *ve vybraných periodikách ... vydávanými*, s. 27: *takový výraz se m je setkat s problémy s porozuměním, p edev-ím star-í lidé a lidé s niřl-ím vzdáním s nedostatečnou znalostí angli tiny* asi místo *u star-ích lidí* atd.), hovorové prostědky, které neodpovídají estkému psanému odbornému stylu (např. s. 7 *vymežíme si typy*, s. 13 *Plno ro ník ... chybí, n které listy se nedají íst díky vlivu jejich stá í*, s. 30: *plno n mecky mluvících osob*, s. 13 *Kde jinde koneckonc hledat prameny neřl u jejich samotného zdroje*, s. 22 *m li bychom se podívat zároveň i na situaci okolo adaptace*, s. 23 *Obracím se tímto na Alena Jaklovou*, s. 37 *Zápis tohoto toponyma je navrch roz-í en*, s. 50: *bylo plno anglicky psaných p íjmení*, s. 51: *-el dohledat*), formální nedostatky, vypadlá slova, chybná kongruence (na s. 12 se mluví o *Jaklově tvorbě*, s. 25 *zm nila jejich výslovnost neřl grafickou podobu*, s. 30 *snaha po e-ť ní*, s. 33 *p ívlastky ... jsou psána*; s. 41: *názvy národností ... jsou odvozena*, s. 43: *jména flenská jsou zpravidla sklo ována v celých jménech*; s. 45: *p íjmeními, které vznikly*, s. 45: *mežitím, co*; s. 49 *reálie ... jsou m n na*, s. 49: *dokládá platnost výraz eského*; s. 51: *Mežitím, co*), jen ojedinělé jsou problémy v angli tině (invertovaný slovosled v oznamovací větě v abstraktu: *originated a list* místo *there originated a list*), p eklepy (s. 41 *Pittsburgu* místo *-ghu*). Místo *neskloněný* (s. 31 aj.) je lépe uřlívát obvyklé *nesklo ováný*. Na s. 42 se mluví o rakousko-uherském království místo císařství, na s. 47 o R (která před sto dvaceti lety neexistovala).

V bohemistické práci jsou ovšem neomluvitelné některé hrubé chyby: tvar *jest* je chápán jako dativ singuláru (s. 19), vytvořený od infinitivu *býti* (s. 19; jde ale o atematické sloveso z jiného koene neřl tematický infinitiv), známá lingvistka S. Mejrková je zapsána jako *mejkarová* (s. 26, 54), lokál je na mnoha místech zaměněn s dativem (s. 29: *v dativu ve spojení s p edlořlkou v*, s. 31: *v dativu s p edlořlkou v*, s. 31: *v dativu v Cedar Rapidsích*, s. 31

v dativu s p edlofkou v, s. 32: v dativu nedeklinováno /v Schuyler/, s. 32: v dativu je poufít tvarový konkurent ... v Houston , Cleveland , Washington , s. 32: V dativu nalezneme jak variantu v Novém Yorku) nebo s akuzativem (s. 39: podob v akuzativu ... v Hamburcu, s. 39: V akuzativu je ale esky psaná forma zachycena myln , a to v Al-ce, s. 39: Vlastní jména Japonsko je v textu deklinováno v akuzativu ... v Japan, v Japan), -ville není p ípona (s. 29).

ada závařných dezinterpretací vychází v práci z nedostatku znalosti historického vývoje e-tiny, jejího písemného záznamu, ná e í nebo i sou asné kodifikované podoby spisovné e-tiny. Na s. 31 se pí-e o podob v Kansasi špodle vzoru mufl nebo podle flenského vzoru kostõ. Jde ov-em o m kké sklo ování slov na -s, -z, -l, b flné dodnes na Morav (vzor stroj), po -l i v kralické e-tin (s. 42: Gabriele se vykládá jako slovo sklo ované šmyln õ). Podobn asi kolísalo Alois (s. 42). Podoba genitivu Jana Husi je dána pravidelným sklo ováním i-kmen maskulina, k nimfl toto slovo d íve pat ilo, není tedy chybná (s. 42), zápis Husy je dán kontinuitou bratrského pravopisu, nejde o vzor p edseda (s. 42). Podoby kon ící na -ova na míst dne-ního -ová nelze vykládat jako zm nu p ípony -ová (s. 43, srov. i s. 46), jde o p vodní tvar, dochovaný dodnes v ná e ích, podobu Aneflku Strakovu proto nelze nazvat šnekorektnõ (s. 46). Nep íjatelny je výklad na s. 43 o zápisech typu Jana Mastnýho: nejde o nominativ s nezmn nou koncovkou a dodaným -ho, nýbrfl o b flné úflení v adjektivní flexi (Mastného > Mastnýho). Chybná je formulace na s. 36 o podobách do Knovíze, Záb eze, u Pen íne jako podobách vzoru mufl autorka op t neli-í flivotnost, podoba u P n íne není navíc genitiv, ale lokál s disimilací p edlofky v p ed retnicí. Plurál i ani není odvozen od lokálu v in (s. 41). Lokál Uh ích rozhodn není zám na s homonymem (s. 38), jde o p vodní sklo ování tohoto maskulina (Npl. Uhry je tzv. akuzativ-nominativ).

Je-t n kolik drobností: Na s. 32 se p edpokládá sklo ovaný genitiv Schuylyre, p i emfl samohláska e šje chybn p emíst na na konec slova, kde zaujímá pozici koncovkyõ, kdefto jinak je toto jméno nesklonné. Jedná se nejspí- o prostou tiskovou chybu (formulace o p emíst ní e je tedy v podstat správná, ale s jazykov dou to nemá nic spole ného). Na s. 45 se v p ípad -sh (Shimonek) nejedná o skupinu hlásek, podoby s w (Wotypka) jsou nejpravd podobn ji poz statkem star-ího eského pravopisu, ne výsledky adaptace. Výklad p íjmení Vachoska je nep esv d ivý, v propriích jsou b flné r zné zkomoleniny, které ale nelze vykládat hláskovými zm nami (srov. šp em naõ o > a apod., viz s. 47). Neobvyklý zápis pomocí ñ (s. 48) je dán jist omezeními sazby, nejde o šp eklepnutõ, které by vzniklo švzhledem k bilingvním Spojeným stát mõ (s. 48). Není jasné, pro p íponu -sko (New Yorko, s. 32) nazývá autorka hromadnou, resp. (na s. 38) kolektivní u slov Gdánsko, Havajsko; Norvéfsko není slofenina z Norsko a Norway (s. 39). Bremen (s. 39) je n mecká podoba, i kdyfl byla p ejata i do angli tiny, podobu Shanghai a Glasgov nelze nazvat p ekladem do e-tiny (s. 37, 39). Podoba z Kalkuty není kuriózní (s. 40), ale o ekávateľná adaptace. Podoba v Chili nevznikla zám nou s apelativem chili (s. 40), ale je to nesklonná podoba na základ pravidelné výslovnosti toponyma Chile v angli tin .

Autorka prokazuje celkov malý z etel k e-tin konce 19. století, nap . na s. 32 srovnává lokály - (v Houston) se sou asným stavem e-tiny, ale takové lokály jsou v americké e-tin dolofeny je-t v 80. letech 20. stol. Je nesmyslné vid t slovenský vzor v pravidelných tvarech vzoru hrad v Dublin , v Madrid (s. 37), autorka nezná spisovnou dubletu Lsg. vzoru hrad, kdyfl za eské pavafluje jen podoby v Dublinu, Madridu (s. 37) a podobu v Hamburcu vykládá jako p íslu-nou ke vzoru les (s. 39). Konfrontace s dobovými p íru kami by byla pot eba i u tvar jako v Korei, Guinei, v Holandu (s. 37, 40), ve Totsku (s. 37), Method j (s. 44), nebo i ty se v e-tin d íve vyskytovaly, podobn na Arménech (s. 38); jejich p ípustnost je nejd íve nutno ov ít podle dobové normy a kodifikace.

Závařné jsou rovn fl nedostatky metodologické. Není jasná strukturace rozboru (m la by být adaptace grafická, hláskoslovná, tvaroslovná, syntaktická, tj. po jednotlivých rovinách; kapitoly by m ly být dále logicky strukturovány, nap . tvaroslovná kapitola podle

jednotlivých gramatických kategorií), po kapitolách 5.2.3 a 5.2.4 o p episu k estních jmen a p íjmení následuje kapitola morfologická 5.2.5 o p echylování a po ní op t kapitola ortografická (5.2.6 o absenci diakritiky). Výsledky jsou kvantifikovány jen relativn (s. 29: šnejfrekventovan jiõ, švýjime n i víceõ, šz ídkaõ, šn kolikrátõ, s. 30 šMén astáõ, šN kteréõ, šp eváfln õ atd.), není nikde udán p esný pom r podob (srov. šmnořství zde uvedených [toponym] je jen zlomek toho, kolik se jich v periodikách doopravdy vyskytujeõ s. 28; unikátní výskyty jsou vynechány, ale d vody m nep esv d ují). Práce je proto nekontrolovatelná, výsledky jen t fce ov ítelné.

I kdyřl je nutno velmi kladn ocenit práci a úsilí, které autorka do zpracování tématu vlořila, i její samostatnost p í psaní bakalá řské práce, není bohuffel mořlné z d vod uvedených vý-e v sou asné podob bakalá řskou práci doporu it k obhajob .

Praha 25. 8. 2015

PhDr. Robert Dittmann, Ph.D.